

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtak in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Poziv

k dopolnilnej volitvi za državni zbor.

Odbor Slovenskega društva za Štajersko je v seji 15. januarja sklenil p. n. volilcem nasvetovati, da rajnemu g. Mihajlu Hermanu kot najvrednejšega naslednika izvolijo dne 31. jan. t. l. v Ptuj, Rogaci in Ljutomeru jednoglasno čest. gosp. **Božidara Raiča**, mnogozaslužnega župnika sv. Barbare v Halozah. Njegov lastnoročno napisani politični črtež se glasi:

Božidar Raič,

volilcem volilnih okrajev: Gornje-Radgonskega, Ljutomerskega, Ormoškega, Sv. Lenartskega, Ptujkega, Šmarijskega, Rogaškega.

„Bridka smrt pokosila je sred decembra 1883 za nas darovalno življenje blagega gosp. Mih. Hermana, bivšega deželnega in državnega poslanca rečenih volilnih okrajev, in c. k. vlada razpisala je na 31. den tega meseca dopolnilno volitev državnega poslanca. Slovensko ljudstvo samo in zastopano po svojih razumnih iz navedenih volilnih okrajev izreklo je svojo iskreno željo, da naprtim to teško poslansko breme na svoje rame. Izgovori in izpričevanja neso nič pomagala, torej zgodi se volja narodova; vsaj je glas naroda glas božji. Ako bode moči narodu slovenskemu s tem kaj koristiti, hočem tudi v svojem 57. letu prebiti vse neprilike, ktere so s poslanstvom v zvezi; akoprem je naš največi učenjak in točen poznavalec neprijetnih razmer državnega zbora in državnega poslanstva rekel: „pomilujem vsakega, kteri tamo (v državni zbor) pride“. Itak, če je na blagost in srečo sorojakom, podvržem se za nje vsem nadlogam in neprijetnostim, dobro vedoči, ka me na to veže sveta dolžnost in iskrena ljubezen do svojega zatiranega in zaničevanega naroda slovenskega — vedno vernega svojemu cesarju. Sedaj bi najbrže radi vedeli moje nazore o šolskih, političkih in gospodarskih razmerah?

Slovenci! moje mišljenje in prepričanje narodno-politiško razkrito je v govorih na taborih pri velikih narodnih svečanostih, skromneje v krajnem in okrajnem šolskem svetu in v okrajnem zastopu, po mojem delovanju pri mnogoterih volitvah, posebno pa v sestavkih po raznih naših časnikih. Sicer pa kratko ponavljam svoje naglede v naslednjih točkah:

a) Osnovne, oziroma ljudske šole naj bodo narodne; ako pa je otrok po vse izurjen v slovenskem čitanju in razumenju čitanih sestavkov, v pismu in računu, naj se v ime božje potem začne v III. razredu s čitanjem in pisanjem drugega deželnega jezika, kar pa bi se naj vršilo v isteji meri na meji pri naših sosednih drugojezičnih narodih.

Za nemščino, oziroma laščino, odločene so srednje šole, to je gimnazije in realke, kder se učni načrt naj tako uravna, da bodo po dokončani gimnaziji ali realki vsi slovenski učencina Slovenskem sevsema zmožni slovenščine in nemščine. V to svrhu je treba pred vsem zahtevati slovenskih paralelnih razredov na spodnje-štajerskih gimnazijah. Vsi gimnazijski in realni učitelji po vsem Slovenskem morajo biti po vse zmožni slovenskega jezika v pismu in besedi. Kdor ne zna našega lepega jezika jedrno, naj ne je od naših krvavih žuljev vsakdanjega kruha.

Učiteljišče v Mariboru bodi za Slovenski Štajer slovensko, a nemščina kot obvezni predmet.

Deželno šolsko svetovalstvo v Gradcu dosle prek in prek nemško in nam Slovincem navpik nasprotno, naj se preinači ali kar še bolje želimo, preseli za Slovence na Spodnje Štajersko kot oddelek tako, da bode Slovincem pravično. Vsi šolski nadzorniki Slovincem protivni, naj se odstranijo.

Za slovenske pravnike naj se osnujejo početkom 1884/5 šolskega leta na graškem vseučilišči stolice, da se bode slovenski

razlagal: občni državljanski zakonik, pravdni in nepravdni postopnik, kazenski zakonik, kazenski postopnik, trgovinsko in menjiško pravo, za kar je svitli cesar z najvišjim sklepom od 59. jul. 1870 bil ministru Hohenwarthu zaukazal v državni proračun vpostaviti 3600 fl. pa liberalna večina državnega zbora jih ni dovolila. Kako bi naj uradniki slovenski uradovali, ako se neso učili?

b) Vsi uradniki na Slovenskem morajo znati slovenski v pismu in besedi; ako ne, srečno! torej tudi s vsemi občinami slovenskimi uradovati slovenski, če se prekrše proti temu, z Bogom! Zakaj bi naš tečni pšeničak tuje kot neznanci našega slovenskega jezika dobivali, in zato še se iz nas norca delali in nas zaničevali, a mi Slovenci v svojej domovini naj bili zadovoljni z ovsenjacom; vsaj naši bankovci imajo jednako vrednost z drugimi, in naši junaki mladenči so hrabri vojaki kakor drugi, ali še boljši, in cesar jih je pri različnih prilikah pohvalil rekoč: „Slovenci, dobro!“

c) Spodnje Štajersko, ker iz Gradca nam se ne daje, cesar nam treba, čeravno mi tamo mnogo plačujemo, naj dobi poseben oddelek namestniški na Slovenskem Štajerji, ali kar še nam je ljubše, naj se vsi Slovenci združijo v jedno upravo zjedinjeno Slovensko.

c) Delavcem naj se počinek privošči po nedeljah in praznikih.

d) Ženitev družine (poslov) in skrajnih ubožcev naj se umno omeji.

e) V gospodarstvenem obziru naj bi tudi nekaj storila država, da se uredi deroča Drava na Slovenskem Štajerji, in naj bi se uresničila železnica, koja bi tekla nad Radgono, Ljutomer, Ormož.

Teh toček zvršitev hočem zagovarjati po svojej zmožnosti in sposobnosti, in še drugih **ktore bodo mi častni volilci pismeno ali ustno naznanili.** Vse za blagost in srečo vseh Slovencev!“

Predragi rojaki slovenski! To je politična izpoved č. g. **Božidara Raiča**, verno zapisana zapuščina blagega našega prvoboritelja Mih. Hermana, jedro narodne slovenske politike. Ko to dosegnemo, zagotovljena so nam Slovincem naša slovenska tla, zagotovljen obstanek in napredek na narodnej podlagi, postali smo drugim res enakopraven narod, ki zraven enakih bremen tudi uživa jednake pravice. Da nam to priboriti pomaga, je č. g. **Božidar Raič** najsposobnejši mož. On je naš rojak, porojen od slovenskih kmetskih staršev pri sv. Tomaži nad Veliko nedeljo, izšolan v Mariboru in Gradci, tukaj v duhovnika posvečen kaplanil je v Slivnici, posloval kot profesor slovenščine na gimnaziji v Mariboru in pastiruje že mnogo let kot veleskrbni župnik velike župnije pri

sv. Barbari v Halozah. Od rane mladosti do sere starosti kaže vedno vneto srce za svoj narod; celih 40 let dela in bori se za nas Slovence z besedo, peresom in premoženjem. Njegovo ime daleč slovi kot najodličnejšega, zgovornega, neustrašljivega branitelja Slovencev. Njemu moremo z največjim zaupanjem izročiti zagovarjanje svojih najsvetejših pravic in zahtev.

Volite ga torej za svojega poslanca povsod **jednoglasno**, njemu v hvaležno priznanje, narodu slovenskemu pa v čast in korist.

Naslednik g. Mihajlu Hermanu bodi naš Božidar Raič!

Odbor Slovenskega društva

za Štajersko s sedežem v Mariboru.

Gospodarske stvari.

Kako brejo živino treba krmiti.

Hrana, koja se breji živini poklada, je za to velike važnosti. Breja živina se mora prvič dobro in obilno krmiti slasti takrat, kedar se od nje tudi še zahteva, naj tudi še dela, ali da krave molzejo. Breje živali so navadno bolj lačne in več povžijejo nego nebreje. Tudi imajo take živali neko posebno nagnjenost do odebeljenja. Temu nagnjenju se mora pametno nasproti stopiti, ker preveliko odebeljenje matere mladiču v maternem telesu škoduje. Take živali rade izvržejo, težko porodijo in tudi pozneje v nevarnost raznih boleznij pridejo.

Te previdnosti je bolj v drugi polovici brejosti nego v prvi potreba. V drugi polovici se mora brejim živalim obilo pa zopet ne preobilno pokladati in se namen te obilne klaje bolj v pridobivanji maščobe iskati. Pred vsem drugim se mora gledati, da je hrana skozi in skozi dobra in zdrava, da je tečna in lahko prebavljiva, tako da se prebavljanje nikdar ne moti. Nenavadna, trda, plesniva, kepasta, sploh več ali manj pokvarjena krma se breji živini ne sme polagati. Vse tiste reči, ktore zapekajo, napenjajo ali drisko napravljajo, na kratko vsaka hrana, ki prebavne in izločevalne organe draži, je sploh škodljiva, breji živini pa naravnost pogubna.

Sejmi 20. januarja Ernauf, sv. Mohor, sv. Lenart v Slov. goricah. Schwanberg, 21. jan. Teharje, Mahrenberg, 22. jan. Mozirje.

Dopisi.

Iz Maribora (Čitalnica, trgovec Grubič, Halbärth - Nagele - nesreče.) Naša čitalnica priredi pred postom še 2 plesni zabavi, 2. febr. in 26. febr. K tej drugej zabavi

lehko pride (na pustni večer), kdor hoče, tudi kostumiran. Vsaki četrtek zvečer so navadne zabave, izvzemši četrteke pred omenjenima zabavama. — Trgovec g. Grubič zatrjuje, da on nikoli ni dal niti krajcarja za nemški šulverein, tudi ni bil pri šulvereinskej rabuki v Kamei in Brestenici, dalje ni res, da bi njegovi komiji Slovence psovali itd. Naposled še zagotavlja, da se on kot trgovec ne meša v politične prepire raznih strank, Nemcev in Slovencev. No, nam je to tudi prav in radi popravimo, kar je o njem bilo brati v „Slov. Gospodarji“ lani štev. 47. če res ni imel nikoli z nemškim šulvereinom kaj opraviti. Zoper trgovce Nemcem in Slovencem jednako naklonjene nimamo nič pač pa niso nam povoljni trgovci, kakoršen je „železni Halbärth“, ki je veliko tišoč goldinarjev od Slovencev zrešil pa pri vsaki priliki, vseh volitvah zoper nas rovlje in tudi nemški šulverein podpira. Za danes dosta. Šulvereinski Nagele pisari in maže v judovsko „Neue freie Presse“ prav abotno zoper nas Slovence in naš jezik, da njegovo puhlo glavo uže od daleč vidimo. Mož pisari o reči, katere ne zastopi, le, da svojo sovražno mržnjo da Slovana javno prodava. Kedaj se ta človek s slovenske zemlje pobere tje, kamor ga srce vleče? — G. Wiesingerjeva hiša je deloma in sosedova delalnica metelj do tal pogorela. — Nek pripravnik tukajšnjega učiteljišča, iz Laškega doma, je z mosta v Dravo skočil pa je bil iz vode potegnen in v bolnišnico prenesen. Siromak baje 3 dni nič jesti ni imel, učil pa se je še vrlo dobro.

Iz St. Jurja ob juž. želez. (Konec.) Pri Nendl-nu se prične okoli 2. ure plesni venček, kateri je imel med gospodičinami, gospami in mladimi gospodi, domačimi in drugimi od blizo in daleč jako mnogobrojno število čestilcev; v družih sobah pa je bilo natlačeno drugih gostov, med katerimi so vrli pevci čitalnice Celjske prav lepo peli nekaj pesni, dokler niso jo okoli dveh po polnoči odrinili z vlakom zopet nazaj v Celje; plesaželní svét in drugi gosti pa so še dolgo skupaj se veselili. — Na ta pomenljivi dan, ne le za g. dr. Ipavica in za njegovo čestito rodbino, temuč za ves St. Jurij in njegovo okolico, se bode gotovo vsak navzočni radostno spominjal še v poznih letih ter o teh dogodkih pripovedoval svojim unukom. Končevaje ta popis bi imel še marsikaj pohvalno omeniti n. pr. onih gospodov, ki so tako radodarni pripomogli, da se je svečanost, tako sijajno zvršila, onih gospodičen, gospej in gospodov, ki so vodili dekoriranje trga in drugih prostorov, tistega Sokola, ki je v zadnjem trenutku pred slovesno izročitvijo odlikovanja g. dr. Ipavicu, v trenutku bi rekel, zgotovil ali zgotoviti dal šest slovenskih zastav, — a naj zadostuje! Rečem le, Bog ohrani odlikovanca in njegove če-

stilce še mnoga leta na korist in slavo narodnemu napredku. V. Jarc.

Iz Krškega ob Savi. (Za „zgodovino štajerskih Slovencev“) nabiram po vsem slovenskem Štajerskem naročnikov. V ta namen sem razposlal pozive in vabila raznim domoljubom in mnogim občinskim predstojnikom. Od poslednjih dobivam pa vprašanja, kakošna bode knjiga. Radi tega pa hočem v „Slov. gospodarji“ stvar razjasniti. — V nemškem jeziku je spisanih veliko, manj ali več dobrih knjig, ki pripovedujejo zgodbe skupne štajerske zemlje v starih časih. V teh knjigah se pa o Slovincih in o slovenskih krajih na Štajerskem le malo pripoveduje, ali pa je to, kakor se pripoveduje o njih, včasih površno ali enostransko. — Dobro povestnico Štajerske dežele v slovenskem jeziku je bil spisal pred 40 leti že čast. g. A. Krempl, takrat župnik pri Mali nedelji, kjer je tudi umrl in pokopan. To knjigo, imenovano „Dogodivšine štajerske zemlje“ so štajerski Slovinci, kakor mi je znano iz svojega 7letnega službovanja v Ljutomeru, kaj radi čitali; še kmetskim ljudem sem jo pogostoma posojevati moral. Ta v marsičem prav dobra knjiga je pa že popolnem pošla. Zato sem pa jaz začel že na Štajerskem drugo spisovati; s pomočjo nekaterih učenih pisateljev jo bodem morebiti letos do Velike noči dokončal in potem v tisk dal. Ker bi rad veliko iztisov (1500—2000) založil, stala me bode knjiga morebiti 500—800 gold. Da ne bi imel poleg velikega truda še izgube v denarji, radi tega pa nabiram naročnikov pri skupnem slovenskem narodu na Štajerskem brez razločka stanu. Iv. Lapajne.

Iz Ptuja. (K volitvi državnega poslanc.) Nemčurska liberalna stranka drznila se je tedaj postaviti našemu kandidatu gospodu Božidarju Raiču v osobi nekega Lešnika pri sv. Janži proti-kandidata. Greh se mi skoro zdi, staviti slavno ime Raiča in Lešnika v isti dopis. Toda Lešnik se je dal od tukajšnjih nemčurjev pregovoriti in kandidira po vsej resnici. Najprvo treba omeniti, da ga tudi pri sv. Janži ne spoštujejo preveč, kajti biti je hotel volilni mož, toda propal je prav pošteno. Zopet čujem glase nemčurske: „kmetje volite kmeta, kaj bote pošiljali mešnike v zборе, oni naj opravljajo doma službo Božjo“. Glejte zvijačeneže! Ali je Lešnik res pravi kmet! — Toda č. g. Raič je celo veliki posestnik. Ako bi šlo po geslu nemčurjev, se vé da bi mi nikogar ne smeli voliti. Denes kričijo: dohtarjev ne, jutri zopet mešnika ne, potem zopet se zarežijo: „neumnega“ kmeta ne. Koga bi tedaj volili? Mi vemo, kaj bi bilo njim po volji. Nemčur, ko bi tudi mešnik, dohtar ali kmet bil. Takšni so. Slovinci to uže dolgo vemo in nemčurjem ne verujemo nič. Sami vemo, zakaj izvolimo g. Hermanu v naslednika č. g. Raiča. Bog ga poživi!

Iz Vozenice. (Jezon šulvereinar.)

Na sv. treh kraljev den so prečastiti gospod nadžupnik in dekan pridgovali, in ker je ravno snov nanesa na slaba društva, ktera ljudi zapeljujejo, so nektere besede spregovorili o znamen „Schulvereinu“, kteri zadnji čas tudi v Vozenici ljudi na limanice vabi, zlasti z zelenim „mandelcem“, kteri od kmetov po krčmah krajcarje lovi in jih v pušico strelja. Ker so toraj ljudi opomnili, naj se varujejo takih slabih društev, ker njih namen je slab, so te kratke in pohlevne besede nekega Golijata tako piknile, da je, same jeze žolt, kakor lisjak pri tej priči vstal in šel iz cerkve, ter je tam tabak raje kadil, češ bodo drugi tudi tako storili, ali opekeli se je, ker ga nihče ni hotel posnemati, in je tako sam sebi zaušnico dal. Gotovo je zunaj cerkve semtertje hodeč tuhtal Bog ve kaj zoper Slovence, najbrž bi najraje vsakega Slovenca koj pohrustal, kakor lisjak petelina, ko bi bilo mogoče. Kedar pa pride kaki Slovan kot kupec lesa, ali kedar sam pelje les po Dravi med Slovane, o takrat mu je dober Slovan, drugače pa ga videti ne more!

Iz Slatine. (Polna usta obljud.) Naši „Slatinski gospodje“ hočejo zdaj privržence in prijatelje z obljubami kar zasuti. Ni še bilo zadosti, da so jim nemško šolo obljubili, zdaj jim je še g. Miglitsch celo „posojilnico“ ali po Slatinsko „šparkaso“ obljubil, iz ktere bodo kmetje po celo nizkih obrestih denar dobivali. No če se to vresniči, za „direktorja“ te posojilnice si že ne bodo v zadregi! Saj jih imajo dosti, ki so kakor nalašč za direktorja kake posojilnice vstvarjeni. Čuditi se je le, da še dozdej nobenega izmed njih niso kjerkoli na to častno in včasih tudi „mastno“ mesto poklicali. Saj zdaj bo gotovo eden izmed njih do te časti splezal. N. pr. naš g. Ferstajnsšek, tudi gosp. Geutebrück so že neki v Gradci pri neki fabriki za direktorja bili, ktera pa je potem po raznih „viumah“ na boben prišla. Pa kaj bi dolgo iskali naš g. Wesiagg bi gotovo za tako reč najboljši bil, in bi brez dvombe tako čast „direktorja“ precej sprejel. Na tak način bi „direktorjev“ že dosti imeli, ko bi le tudi denarji že tukaj bili! — No in kaj pa mi ubogi „bindišarji“? Stali bomo od daleč in gledali v obljeno „Slatinsko deželo“, kjer se bo denar kar cedil, kar cedil, kakor nekaj Mojzes v Kanaan. Pa zavidni jim le ne bomo; še le srečo vošimo tistim „gospodom“ in — tisto, kar je boljši kot žamet, našim kmetom pa želimo dosti denarja, potem bomo pa že brez Slatinčanov dalje rivali!

Iz Slovenskih gor. (Božidar Raič pa narodno učiteljstvo.) Kdor pozna le količkaj življenje in delovanje č. g. Božidara Raiča, tega za narodov vsestranski napredek tako požrtvovalnega moža, njegovo veliko lju-

bezen do svojega naroda, najbolje pa do narodove vsestranske omike, ta ne more nikakor storiti drugače, nego jedino delati na to, da se ta za narod tako zaslužni mož, strah in trepet nasprotnikom slovenskega naroda, soglasno in velikim navdušenjem v zastopnika slovenskega naroda izvoli. Učitelji in narodno šolstvo osobito pa bode imelo v tem neustrašljivem boritelji izvrstnega zagovornika. Ni mogoče naštet, kolikrat je pri raznih javnih priložnostih neustrašeno zagovarjal narodno učiteljstvo in šolo, naj se učiteljem nenaravna bremena odvzemo in njihove plače v razmerje učiteljev na Nemškem postavijo in to je storil do sedaj tudi mnogokrat pod železno roko kakšne komisarjeve mogočnosti. Koliko ložej bode še to vse in tem vspešneje delal, ko bode težnje narodnega učiteljstva javil na najvišjem mestu. Učitelji! kterim je narodov blagor pri srci, ki še imate količkaj ljubezni do naroda, iz ktereга ste, kteri Vas živi in za ktereга je Vaša sveta dolžnost pošteno delovati, oklenite se novega poslanca, ter mu popolnem zaupajte! Ne bode te še varali.

Iz Celja. („Posojilnica v Celji“) imela je leta 1883 prometa 269.777 fl. 90 kr. Bilanca kaže s koncem l. 1883 udov 595, vkup vplačanih deležev 11.516 fl. Hranilnih vlog je 90.756 fl. 88 kr. Splošni rezervni fond 2462 fl. in specijalni rezervni fond 631 fl. 20 kr. Izposodila je 558 društvnikom svoto po 120.373 fl. 15 kr. Čistega dobička je 1707 fl. 37 kr. Od tega dobi specijalni rezervni fond 745 fl. 50 kr. tako da ta naraste na 1376 fl. 70 kr. s koncem 1883. l. Načelstvo je dalje sklenilo obresti pri hipotekarnih posojilih znižati na 6%, in ker se promet vedno množi, se bode razun vsaki torek uradovalo tudi v petek predpoldnem, na kateri dan se morejo samo obresti od posojil vplačevati. Hranilne vloge se prejemajo od vsakega ali je ud posojilnice ali ne in se obrestujejo po 5%, toraj za 1% višje, kakor v hranilnici. Opozorujemo tudi na današnji inserat namreč vabilo k občnemu zboru celjske posojilnice na den 27. t. m., ktereга se sme udeležiti vsak društvenik.

Iz Središča. (Volitve v okrajni zastop.) Občni zbor društva Edinost je bil sijajno obiskovan. Občni zbor so počastili s svojo navzočnostjo nektteri narodnjaki iz Ormoža kakor g. dr. Geršak, g. dr. Žižek in drugi, ter so pristopili k društvu, za kar se njim odbor srčno zahvaljuje. Pri občnem zboru se je videlo, da so zopet Središčanje pokazali, da so narodnjaki trdni kakor skala, naj še bi butali valovi nemčurstva z največo silo, stali bodo nepremakljivi, vsi so bili kakor eden mož eno srce, kojim je mnogo ležeče za narodni razvoj, za narodno omiko. Toraj narodni Središčanje sedaj na noge, ker volitve za okrajni zastop

ozmožki so pred durmi, izvolite izmej sebe narodnjake, ne volite takih ljudi, koji zaničujejo Vaš jezik, Vaš narod, ne volite tedaj tujcev, koji so iz Nemškega k Vam privandrali ter hočejo širiti med Vami nemško kulturo, ker glejete pred kratkim se je eden takih izrazil „der Slave ist ein Hund“ in temu že vse, kar je slovenskega od daleč smrdi, pa če bode tako srborit, bodemo ga uže na primervem mestu počohali, zakaj neki pa ne gre tje v Nemčijo, mi bi mu še želeli srečen pot, če mu vreme tukaj ne ugaja.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dunajski vladini listi se nekako čudno obnašajo: enkrat napotijo cesarja v Monakovo, da se ogne ruskemu ministru Giersu, ki pride iz Francoskega na Dunaj, drugokrat pa zopet vse kot izmišljeno prekličjejo trdeč, da cesar gotovo sprejme vodjo ruske vnaje politike. — Grof Taaffe še vedno skuša nemške liberalce vtolažiti s samimi dobrotami: poklical je v gosposko zbornico 5 liberalcev in 5 konservativcev pa 2 omahljivca. — Državni zbor prične 22. t. m. Konservativci dobijo 3 nove poslance, ker so pri dopolnilnih volitvah velikega posestva v Pragi zmagali, nemški liberalci so se poskrili. — Graški poslanec stari-kasti Rechbauer, je od nemških liberalcev mariborskih in okolice — celo Bothe v Račah je podpisal, naprošen, naj se potegne za šulvereinskega prvaka Nagela v Mariboru; pričakujemo, da mu slovenski poslanci trdno dajo po ustih. — Žabničanje na Koroškem so po dolgem molodovanji odpravili nemškega učitelja in dobili slovensko učiteljico. Liberalci pa uže čobe križem vlečejo rekoč: to je Slovenisirung der Deutschen. — V Šleziji nek sodnik ni hotel sprejemati českih ulog, minister ga obsodi plačati strankam vse stroške, katere je z zavlačenjem pravn napravil. In glejete, sedaj sodnik uže zna česki in sprejema česke uloge. Pri nas bi kaj podobnega tudi treba bilo n. pr. v Rogaci. — Madjarski minister Tisza je zopet propal v gosposkej zbornici, ta je namreč zopet zavrgla civilni zakon med spridenimi Judi in kristijani. Konservativna stranka postaja na Ogerskem čedalje močnejša. V Zagrebu pa uže malo manjka do tepeža v saboru, tako so poslanci hudi drug na drugega. Štarčevića so zaradi psovovanja zopet izključili. — V Hercegovini začeli so železnico graditi od Mostara do Metkoviča, v Bosni pa našli velikanske zaklade soli in premoga.

Vnanje države. Ruski car je zopet popolnem zdrav in se preselil v Petrograd; tje pride tudi Bismarkov sin Heribert kot poslanik nemškega cesarja. Politkarjem je to znamenje, da so se Prajzi z Rusi zopet pogodili. — Italijani

so dolgo plačevali silni davek od moke v mlinih zamlete, sedaj je prenehal ta davek. Gora Vezuv začela je zopet ogenj in lavo iz sebe metati. — Egipčani so prisiljeni zapustiti mesto Hartum, kakih 10.000 kristijanov je na pobegu; egipčanski vojaki kmalu zabijejo 84 kanonov in strelivo zmečejo v vodo, da hitreje pete odnesejo, kajti strahoviti Mahdi je uže blizu. S tim držijo vsi mohamedani tujan do Tripola in globoko v Egipt; zlasti občudujejo ga mohamedanski Arabi in pričakujejo, da jih Turkov reši, v Damasku bili so uže ščevalni listi in napisli zoper Turke brati. — Kitajci porivajo vedno več vojakov v Tonking, Kanton, Hainau in pravoč je, da se kmalu in očitno začne kitajsko-francoska vojska.

Za poduk in kratek čas.

Nemški šulverein.

(Kako deluje nasprotno lastnim pravilom.)

II. Šulvereinarji stavijo povsod, kder se na javnost prikažejo, svoja lastna pravila na laž. V pravilih skrbijo le za nemško deco, v djanji pa lovijo le slovenske otroke, mamijo slovenske očete in matere, da jim ti svojo lastno kri izdajejo v ponemčevanje po nemških učiteljih ali po „Judeževih groših“ sramotno podmitanih slovenskih učiteljih. Za nemško deco se malo ali nič ne brigajo. Nemški glažutarji na Pohorji so na primer pri njih pomoči iskali pa komaj nekaj malega iztrgali, tako rekoč le na videz. Herodež tudi ni maral za jeruzalemsko deco, ampak je le betlehemskim materam otroke jemal in klati dal. Tudi je Herodež kosmato legal rekoč k sv. 3 kraljem: pojdite in skrbno iščite dete, in ko je najdete, povejte mi, da tudi jaz pridem in je molim“. Skušnje kažejo javno delovanje nemškega šulvereina pri nas zelo drugačno, kakor bi kdo po njegovih pravilih sodeč pričakoval.

Najprvleje privlekel se je ta prajzvsko-nemški polž iz Dunaja in Gradca prav tiho v Maribor, Celje, Radgono itd. in začel udov nabirati. Pristopili so najpoprej nemški tujci, privandrani kruhoborci, prusaki, potem še le domači Nemci, dalje slovenski odpadniki. Vpisati dalo je se naposled mnogo uradnikov, profesorjev, inšpektorjev, učiteljev. Začele so šulvereinske „ortsgruppe“ iz tal rasti, kakor gobe po jesenskem deži. Nastale so toraj takšne šulvereinske shovnice za nabiranje udov in denarjev (vsak položi 1 fl.) zaporedom v Mariboru, Celji, Ptuj, Radgoni, Ernauzi, Cmereknu, Spiefeldu, Vuhredu, Mahrenbergu, Slov. Gradci, Sevnici, Šoštanj, Rogaci, Konjicah. Ko je tako šulvereinski polž hišico na Slovenskem si nekaj uredil, začel je rogove tiščati na vse strani med slovensko ljudstvo na kmetih,

Koliko učiteljev so z Judeževimi groši v svojo mrežo zvalili, tega ne povedó, znamenje in dokaz, da nekaj delajo, česar jih je sram. To se nam tako grdo zdi, kakor tisto dejanje, katerega so se grabljivi Prajzi l. 1866. posluževali, ko so freimaurerjem na Ogersko 1 milijon mark denarja poslali, da bi naše oficirje podmitali v puntanje zoper cesarja! Nek graški učitelj nemškutar je za šulverein kot ogleduh potoval po Slovenskih goricah, nek radgonski učitelj nemčur pa po gornje-radgonskem okraju okoli vohal in šnofal, mariborski profesor Nagele vse Podravje do koroške meje preplazil; celjski nemčurji so pa rovali po tamošnji okolici, šmarijski sodnik Gertscher (Gréar) po šmarijskem okraju rogovilil, zdravnik zobovnikar dr. Hojzel v Slatini ropotal, tirolski privandracec dr. Ausserer pa v Sevnici divjal. Mamijo in lovijo pa ljudi slovenske najboljše s tem, da jim nemščino hvalisajo in v nebesa povzdigujejo. Pravijo: nemški morate svojo deco naučiti, potem še le bodo srečni in zveličani. Da je to židovsko-krošnjarsko ponujanje zveličavne nemščine le sredstvo, pesek v oči, mreža, vaba, špeh, to sedaj Slovenci hvala Bogu že povsod čedalje bolj sprevidajo. Mnogo jih je pa vendar že dalo premotiti se. In tako so nastale nemške šole s slovensko deco v Rači, Sladkem vrhu, Pekrah in Sevnici, novo stavi Razvanjski „šoštar“. Vuhredsko šolsko občino in Slov. Bistriško pa so z denarji vlovili, da ste svojej slovenskeje deci slovenski poduk močno skrbčiti pripustile v korist nemščini. Uže od 2. šolskega leta naprej se ima tam podučevati ne več v materinščini slovenskeje, ampak v tujščini nemškeje. gotovo na veliko duševno škodo ubogim prodanim otrokom. Vuhred je dobil od šulvereina 800 fl. ter je ta svota intabulirana, Slov. Bistrica pa baje 2000 fl. Za „Judeževe groše“ pa morajo dotični učitelji slovenskeje deci gorkeje in marljiveje nemščino v glave zabijati in tako potrebnejemu poduku zlati čas krasti. Sploh vse dosedanje delovanje šulvereinsko velja slovenskeje deci, ne pa nemškeje kakor pravila šulvereinska pravijo.

Ker pa Slovence najhuje motijo s kričanjem: „le nemški, le nemški se naj slovenski otroci učijo“, treba v naslednjem razložiti, kaj o tem pametni Slovenci, skrbni domoljubi slovenski mislimo, in kaj šulvereinerji s svojim nemškim špehom prav za prav nameravajo! (Dalje prih.)

Smešnica 3. Prišel je sosedov hlapec, od svojega gospodarja poslan, ter vpraša, po očetu ali „virtu“. Na to njemu štimana kmetica kratko odgovori: pri nas nimamo „virta“. „Kaj pa da?“ Pravi: pri nas imamo gospoda. Hlapec dostavi: „ej pa nisem slišal, da bi bili novo mešo peli.“ Smolničan.

Razne stvari.

(Slovensko društvo) zboruje v nedeljo 27. januarja v trgu Šmarije. Povabljen je tudi č. g. Božidar Raič, ter bode kot narodni kandidat za državni zbor svoj politični črtež razlagal. K obilnej udeležbi vabi

Odbor Slov. društva.

(Kandidat liberalnih nemškutarjev) sv. Janžki Loeschnigg je v lastnej občini propal. Kot volilni možje so izvoljeni pošteni slovenski kmetje: Franc Ogrizek, Jakob Šolar in Jakob Golob. Ubogi Loeschnigg še je v sili celo sam sebi glas dal, pa je le propal, tedaj ga morajo njegovi uže dobro poznati, da ga ne marajo. Sedaj še v volišče ne bode smel niti polukati ne. Sv. Vidovski Schoscharitsch, Monšperški Schwarschnigg pa ptujski trgovec Kollenz britke solze točijo.

(Zoper okr. glavarja Premersteina) bodo narodnjaki baje se pritožili, ker kot vladni komisar pri volitvah volilnih mož agitira zoper narodno slovensko stranko. V „Slov. Narod“ je se telegrafiralo in dva svedoka nam pričata, da je Premerstein v Borovcih rekel: popa ne voliti. To je vendar nedostojno. Priči ste nam znani in na razpolago.

(Iz Monšperga) se nam piše, da jim župan Schwarschnigg zelo preseda, ker vedno vleče na stran ptujskih nemčurjev. Hočejo torej zložno proti njemu postopati, da mu vzamejo „občinske vajeti in bič“, saj namesto njega Leskovar, Sagadin ali Korošec še bolje župani; zlasti pa je paziti, da ne gre v Ptuj kot volilni mož, kajti on bi gotovo zoper Božidara Raiča glasoval. Dakle ne volite ga za volilnega moža.

(Nova knjižica) izide kmalu v g. Leonovej tiskarni in založbi: Ženitovanjski obredi, pesmi itd. spisal Lovro Stepišnik v Slov. Bistrici. Delce bode ustrezalo ženitevskim gostom. Več, kedar se dotiska.

(Preveč denarjev) imajo celjski šulvereinerji in tam blizo, ker so na Dunaj v šulvereinsko kaso poslali 467 fl. še Verwegov „mandele“ je nalogil 17 fl. Nekim šolam v okolici pa so podobe nemških cesarjev kupili. To ni prav, v naše šole sodijo le avstrijski cesarji.

(Narodni učitelji) gornje-grajskega okraja osnovali so posebno učiteljsko društvo.

(Norce vganja) in zasramuje može, ki veteranska društva snujejo, kdo? Celjska „vahterca“.

(Blag mož umrl.) Pri sv. Martinu v Rožnej dolini je bil danes pokopan mladi 46-letni šupan, cerkveni ključar in načelnik cerkvenemu konkurenčnemu odboru g. Jan. Smodej. Veliko se je trudil za popravo farnega zvonika. Naj počiva v miru.

(Dva učiteljska lista) imamo Slovenci: v Mariboru izhaja „Popotnik“ jako dobro uredovan ter velja za $\frac{1}{3}$ leta 1 fl. 60 kr. v Ljubljani pa uže 24. leto izhaja vrli „Učiteljski tovariš“, ki stane za $\frac{1}{2}$ leta 1 fl. 50 kr. Bodita obadva lista priporočena!

(Pes), ktereга so v Šmartnu v rožni dolini dne 11. t. m. ustrelili, ni bil stekel, ampak je bil le tako razkačen, da se je vedel, kakor da bi bil besen. Hvala Bogu, da je bil strah, ktereга je pouzročil, — prazen!

(Strahoviti zločinci). Brata Hugo in Karl Schenk, sina nekeга sodnijskeга svetovalca, sta na Dunaji pa tudi drugod ženskam, zvečinoma deklam, obečavala ženitovanje, zvalila penezé in reve potem ubijala; do sedaj je uže 7—8 umorov navedenih. Pomagal jima je nek Slosarek. Neko šensko sta 5krat v glavo ustrelila, jo izropala in truplo v vodo vrgla. Pretečeni teden je tudi nek Pongrac z dvema tovaršema sred Dunaja vdrl v Eisertovo štacuno, s sekiro ranil njega, sina in staro učiteljico, enega sina pa ubil in denarje vropal.

(Ptujskih nemčurjev) eden slovenske kmete tako ljubi, da je bahasto rekel: „diese windischen Bettler, sie sollen nur wieder zu uns Geld betteln kommen, wir werden ihnen schon zeigen. Dobro, da slovenska posojilnica 1. feb. delovati začne. Žalostno in grdo pa je, ako Slovenec takim nemčurjskim gadom rep polize.

(Veliko veselje) je na Ptujski gori, ker so vendar enkrat dobili nadučitelja, ktereга vse čisla in rado ima. G. Serajnik je mož vse hvale vreden.

(Za pogorelce) v Velikem Obreži brežiškega okraja nabrali so milodarov pri glavarstvu 180 fl.

(Priporočeni) velikim posestnikom ormoškega okraja za volitev v okrajni zastop so ti-le vrli slovenski možje: dr. Geršak, J. Sporn, dr. Žižek, A. Švinger, Sim. Kandrič, A. Horvat. Ivan Alt v Veliki nedelji, M. Robič in M. Ivanuša, ki je cesarja v imenu kmetov nagoovoril v Ptuj. Pridite vsi in izvolite ove možje. Tako bo najbolje.

(Narodni Slovenci) so izvoljeni za volilne može pri sv. Lovrenci na Dravskem polju: Jak. Jurič Fr. Urbas, Št. Vodušek. Jednako ugodna poročila dohajajo od sv. Lenartskega okraja in tudi v Rogačkem mora dobro biti, ker „vahterca“ celjska sama uže priznava, da tam niso sami liberalci pa nemčurji izvoljeni.

(Iz šulvereina) izstopili so v Konjicah: g. M. Gril, oskrbnik kneza Windischgrätz, J. Godec v Dobravi, Ant. Skale v Žicah in Marija Kraser, g. Gutman v Šmariji, Jan. Dobaj v Kamci. Tako je prav!

(Volitve) za ptujski okrajni zastop na Dunaji niso bile ovržene, kakor smo Slovenci pričakovali. Več prihodnjič.

(Za ubogo šolsko deco) so v Poličanah blagi dobrotniki in dobrotnice nabrale 43 fl. v Rogaci 52 fl. pri sv. Lovrenci v puščavi 75 fl.

(Nesreče.) Marija Cizerlova pri Slov. Gradci se je pri požaru, ki je jeno kajžo upepelil, tako opekla, da je 6 dni potem umrla; cigani so v Krapji in drugod na Murskem polji pokradli 9 mecnov zruja, 30 funtov zabele, nekaj perjadi in prtov; pri sv. Marku v Trbovljah je nek hlapec pri Stauferjevej krčmi čez stopnice padnil in se k priči ubil; obesil se je v Hudinji pri Celji tirolski kupec Brugger, to pa v Urše Dörffingerčinem hlevu. V Gornji Radgoni je poslopje g. Janeza Slane, kder tudi c. k. knjigovodja K. Negovetič stanuje, do tal pogorelo. Francu Golobu na Golem vrhu so tatje 2 lepa mlada konja ukradli.

Loterijne številke:

V Gradci 12. januarja 1883: 74, 68, 44, 16, 62
Na Dunaji „ „ 67, 29, 74, 38, 19

Prihodnje srečkanje: 26. januarja 1883.

Za vinorejce!

Pri podpisanej se more dobiti:

- sredstva za čiščenje vina,
- sredstva, ki vzamejo vinu odvečno kislino in ga s tem znatno zboljšša,
- cvet (boquet), s katerim se more dati vinu okus po volji. S tem sredstvom se more napraviti iz navadnega vina muškateljca i. t. d
- barvila za barvanje vina.

 Vsa ta sredstva so po postavi dovoljena in zdravju popolnoma neškodljiva.

 Cena je po vse nizka.

 Vsaki pošiljlatvi se pridoda tudi navod, kako se ima postopati.

Agentura

za kupovanje in prodajo vina

v Mariboru, Tegetthoff'strasse 17.

1-3

Služba

organista ali za se, ali z mežuarijo se pri „gorenji sv. Kungoti“ odda

Prošniki naj se oglašijo osebno pri cerkvenem predstojništvu. (1-2)

Cerkvena služba

organista in mežnarja v fari sv. Jarneja v Ribnici poleg koroške železnice se odda 1. aprilom t. l.

Prošniki naj se oglašijo osebno pri cerkvenem predstojništvu. 1-3

Nov sejem v Studenicah.

Dne 25. jan. t. l. na god spreobrnjenja sv. Paula bode v Studenicah pri Poličanah prvi letošnji kramarski in živinski sejem. Vabljeni so kupčevalci in prodajalci, da se udeležijo sejma, ki utegne letos prav dobro obiskovan biti.

Posojilnica v Celji

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Vabilo

k občnemu zboru, kateri se bo vršil dne 27. januarja 1884 (v nedeljo) ob 3. uri popoldne v dvorani celjske čitalnice.

Dnevni red:

1. Ravnatelj razlaga zdajno stanje posojilnice.
2. Načelnik nadzorstva poroča o letnem računu in o razdelitvi čistega dobička.
3. Nasvet načelstva, naj se § 19 pravil spremeni.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Razni nasveti.

Opozorujemo na to, da se zamore vsaki zadržnik udeležiti zborovanja, toraj tudi vsaki dolžnik posojilnice.

Razglas.

Syndikat nemškega viteškega reda kot prva instanca v zapuščinskih razpravah naznanja vsem tistim, ki imajo kot upniki kaj dobiti iz zapuščine dne 9. decembra 1883 zamrlega č. g. Matije Fritz-a, duhovna nemškega viteškega reda, dekana in knezoškofvskega duhovnega svetovaleca v Velikej nedelji (rajni je zapustil spisano oporoko), naj se pri od tega syndikata pooblaščenem oskrbništvu nemško-viteške komende pri Velikej nedelji oglasijo in svoja zahtevanja dokažejo dne 11. februarja 1884 ob 9. uri dopoldne, ali saj do tiste dobe pismeno prošnjo vložijo. Kateri tega ne storijo, zgubijo vso pravico do zapuščine, ako bi ta z izplačevanji naglašanih dolgov bila uže izerpljena, razven če jim dohaja pravica do rubljenja.

Syndikat nemškega viteškega reda.

Na Dunaji dne 28. decembra 1883.

2-2

M. Bittner,

balejski svetovalec nemškega viteškega reda.

2-3

Cerkvena služba

organista in mežnarja pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštanji se od 1. sušca naprej odda.

1-3

Mlinar in kovač

dobi dobro službo v **Brezji** ob Dravi, na **mlini**, ki ima tudi **kovačnico** zraven. Več se izvé na pošti v **Brezji** (Fresen.)

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

P. n. člani oddelka III.,

katerih zavarovanje v društvih za vzajemno podedovanje konča dne 31. decembra 1883, pozivljajo se v smislu § 12 pravil tega oddelka, da pošljejo naravnost glavnemu ravnateljstvu v Prago s priporočenim pismom naslednje listine:

1. Krstni list zavarovanca (obmišljenca, t. j. tistega, na čegar življenje je bilo zavarovanje skleneno. Ta list, — ali pričevalo o starosti — mora biti izdan po dotičnem župnijskem uradu in redno kolekovan; navaden izpisek iz matice ne zadostuje.

2. Pričevalo, da je zavarovanec (obmišljenec) preživel 31. dan meseca decembra 1883. To pričevalo izda tudi župnijski urad in potrdi občinsko predstojništvo, oziroma c. kr. beležnik občine, v kateri je v tem času naseljen zavarovanec.

Po izrecnem glasi § 22 pravil od d. III. izgubi vsakdo, ki teh listin ne predloži najkasneje do 31. marcija 1884, vse svoje pravice do konečnega deleža in zapade tak delež v korist ostalih članov dotičnega podedovanjskega društva.

Upravno svetovalstvo
vzajemno zavarovalne banke „Slavije“
v Pragi.